

PRESSMEDDELANDE

12 maj 2015

FINANSPOLITISKA RÅDETS RAPPORT 2015

Det behövs en stramare finanspolitik

Enligt de flesta bedömare kommer resursutnyttjandet att vara balanserat redan under 2016 – den långa svenska lågkonjunkturen som inleddes med finanskrisen är då avslutad. Finanspolitiken bör nu inriktas mot att återta de betydande underskott som uppstått under lågkonjunkturåren. Det är alltid frestande att avstå från nödvändiga budgetförstärkningar i en återhämtningsfas. Men en förutsättning för att en aktiv stabiliseringspolitik ska vara förenlig med hållbara offentliga finanser är att underskotten återtas när konjunkturen vänder uppåt.

Regeringen bryter mot det finanspolitiska ramverket

Regeringens plan för åren 2016–2018 innebär att det faktiska sparandet förbättras med 0,7 procent av BNP och det strukturella sparandet med 0,3 procent av BNP. Det innebär att budgetbalans uppnås först 2018. En så svag förbättring av sparandet är inte i linje med överskottsmålet. Rådet anser att detta tillsammans med att det inte finns något åtagande om att finansiera oförutsedda utgiftsökningar är ett brott mot det finanspolitiska ramverket.

Argument för att ändra överskottsmålet

Överskottsmålet omfattar det finansiella sparandet i hela offentliga sektorn, dvs. summan av sparandet i staten, kommunsektorn och ålderspensionssystemet. Det finns goda skäl att lyfta ut pensionssystemet ur överskottsmålet. Om det sker är det rimligt att statens sparmål blir noll. Dagens överskottsmål har fram till de senaste åren inneburit ett implicit balansmål för staten. Vi ser inga övertygande argument för att frånga detta implicita mål för statens sparande.

Svårt att nå arbetslöshetsmålet

Det kommer att bli mycket svårt att nå målet om lägst arbetslöshet inom EU till 2020. För att målet ska nås kommer det att krävas åtgärder som sänker den strukturella arbetslösheten väsentligt. Åtgärder som skulle kunna leda till att målet nås hamnar dock sannolikt i allvarlig konflikt med regeringens fördelningspolitiska ambitioner.

Det finns goda argument för att höja ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen, som annars riskerar mista sin roll som omställningsförsäkring. Dessa argument måste dock ställas mot de negativa sysselsättningseffekter som en höjning bedöms medföra.

Finanspolitiken mindre omfördelande

Vår analys visar att transfereringarna har blivit mindre omfördelande över tiden, medan de direkta skatternas omfördelande effekt inte har förändrats. Andra studier av socialförsäkringarnas utveckling pekar i samma riktning. Sammantaget visar detta att finanspolitiken idag är mindre omfördelande än i mitten av 1990-talet.

Stort behov av ramverk för beslut om väg- och järnvägsinvesteringar

Det finns inte något tydligt stöd för att investeringsvolymen i vägar och järnvägar har varit för liten. Svenska regeringars investeringsbeslut har emellertid sedan många år tillbaka varit samhällsekonomiskt ineffektiva – stora resurser har lagts på mindre lönsamma projekt. En större budget är ingen lösning på problemen. I stället bör ett ramverk för infrastrukturbeslut införas, som syftar till att tydliggöra de samhällsekonomiska avvägningarna.

Ytterligare information

Rapporten *Svensk finanspolitik* lämnas till regeringen i dag. Finanspolitiska rådet består av John Hassler (ordförande), Irma Rosenberg (vice ordförande), Anders Björklund, Hilde Bjørnland, Yvonne Gustafsson och Oskar Nordström Skans.

Kontakt

Vill du veta mer, kontakta rådets ordförande John Hassler (tel. 070-811 72 63) eller kanslichef Joakim Sonnegård (tel. 08-453 59 88).

Finanspolitiska rådet är en statlig myndighet som har regeringens uppdrag att granska om finanspolitiken möter sina grundläggande mål. Dessa inkluderar långsiktigt hållbara offentliga finanser, överskottsmålet och utgiftstaket. Rådet ska även bedöma om finanspolitiken ligger i linje med god långsiktigt uthållig tillväxt och långsiktigt hållbar hög sysselsättning. Rådet ska också analysera effekterna av finanspolitiken på välfärdens fördelning på kort och lång sikt. En uppgift är också att granska tydligheten i de ekonomiska propositionerna samt kvaliteten i de underlag som regeringen baserar sina bedömningar på. Rådet ska verka för en ökad offentlig diskussion i samhället om den ekonomiska politiken. Rapporten Svensk finanspolitik publiceras en gång per år.